

Bra mycket segling (del 1)

Inspiration

Segling har varit en viktig del av mitt liv sedan 12-13 års ålder. Tro det eller ej, men den person som från början inspirerade mig var faktiskt vår nuvarande kung, Carl Gustaf XVI! Mina första 10 år bodde familjen i Värmland varefter vi 1960 flyttade till Falun. Några år senare, när vi besökte släkten i Karlstad, åkte vi ut och tittade på Skol-SM som pågick som bäst. Skol-SM var någonting stort på den tiden och i Karlstad deltog t o m vår kung. Han seglade en populär ungdomsbåt på den tiden, Flying Junior. Hur det gick för kungen minns jag inte, men att bara få se honom och få en första kontakt med segelsporten blev en viktig milstolpe och en inspiration i mitt seglarliv.

Optimistjolle & Stjärnbåt

Efter några år i Falun (1962) flyttade vi in i huset på Strandvägen där jag och min familj fortfarande bor. Min pappa Arne var en otroligt händig person och en tusenkonstnär. I en liten stuga som fanns på tomten på den tiden byggde vi en optimistjolle. Någonting gick dock snett och jag tror att vi satte spananten upp och ner, för den var alldeles platt i botten och omöjlig att segla när det blåste. Det spelade dock ingen roll. Vi kompisar var ute och seglade jämt. Alltid tävlade vi. Vi rundade förtöjningsbojar runt Hälsninggårdsbryggan eller tog tiden på en viss bana. Ibland gjorde vi "långseglingar" till Hellmansö eller bara tvärs över viken till Främby udde (mest för att retas med ungarna från Stockholm som var på kollo där).

Min pappa Arne, uppväxt i Norrlands inland, fick för sig att han skulle skaffa en egen båt nu när han bosatt sig vid sjön Runn. Det blev en gammal Stjärnbåt (S 301). Pappa kunde inget om segling på den tiden. Mamma Greta hade visserligen lärt sig segla hjälpligt som ung i Kristinehamn, men var inte alls intresserad. Därför blev det mest jag och mina äldsta barndomskompisar Staffan (Fibban) Lundeborg och Bengt Bäckwall som använde båten på egen hand. Efter lite träning ställde vi upp på en av regattorna som RSS anordnade, tror att det var Lindgrens kanna med start och mål vid Melpad. Jag minns inte hur det gick, men jag minns att det blåste småspik och att Jan (Pirken) Björklund vann i sin Finnjolle.

OK-jolle

Jag blev ganska tidigt fullvuxen och efter bara något år i Optimistjollen byggde vi en OK-jolle i stugan på gården (S 971). Båten hade en grov, hemhyvlad, mast och seglet köpte vi begagnat från Norge. Nu började jag tävla regelbundet på Runn och jag deltog också i min första tävling utanför sjön. Det var i Gävle och jag glömmer aldrig när jag fick se "riktiga" OK-jollar, d v s varvsbyggda fartvidunder. Minns jag rätt, kom jag ändå 9:a av 13 båtar med mitt hemmabygge och kände mig jättelycklig och stolt.

Pappa Arne och jag bestämde att vi skulle försöka bygga en lite mer "tidsenlig" OK-jolle (S 1271). Det blev en skönhet med mahognydäck som jag var väldigt stolt över. Den hade riktiga beslag i bakelit och inga galvaniserade grejor som på den tidigare båten. Tyvärr blev den lite för tung och vägde 87 kg istället för minimivikten 72 kg. Det viktigaste var i alla fall att jag nu hade ett nytt, bra segel. Masten var fortfarande hemhyvlad, men den var hyvlad efter ett böjningsschema vi fått tag på från segelmakaren (Elvström) och båten gick säkert en knop fortare än den gamla.

Nusnäsregattan - ett starkt minne

Jan (Pirken) Björklund är värd några speciella rader. Han hjälpte oss smågrabbar i RSS en hel del på den tiden. Han fixade även sommarjobb på "Besverken" på sågudden i Korsnäs. Företaget tillverkade utfordringsanläggningar för lantbruk och vi grabbar städade, tvättade fönster, spikade förrådsskjul, mm. Vi fick 3:30 kr i timmen och kände oss rika som troll.

Ett starkt minne är när Pirken, med släpkärra bakom sin röda, trimmade, Volvo PW transporterade upp våra båtar till Nusnäs för att vi skulle kunna vara med i den årliga Nusnäsregattan. Dagarna innan regattan fanns det en stor artikel i Falu Kuriren under rubriken "Ska Evert Lund ta sin 25:e raka seger". Evert var en äldre grånad farbror som ritat och konstruerat Siljansjollen. Båten liknade väldigt mycket en Minarkjolle, d v s med en skrovform som en Finnjolle, fast större. I Nusnäs hade man aldrig sett en OK-jolle. När vi dök upp på tävlingsplatsen konstaterade man att vi var smågrabbar, antagligen helt ofarliga för Evert. Vi fick alltså starta i klassen Siljansjollar där Evert var kung! När starten gått drog vi OK-jolle seglare bara iväg från det övriga fältet. Jag vann och var säkert ett halvt varv före Evert i mål. Nu hade arrangörerna insett sitt misstag och i efterhand gjorde man om resultatlistan så att Evert, trots allt, kunde "vinna" sin 25:e raka regatta. På kvällen träffade jag Evert på festplatsen i Nusnäs och fick en pratstund med honom. Att han fått stryk brydde han sig inte ett dugg om, han var bara lycklig över att ha sett oss "påläggskalvar" i aktion. Det var segelsporten som betydde något för Evert, inte hans egna framgångar. Ett stort ögonblick var när han kramade om mig och sa att "du kommer att gå långt...".

Virriga RSS-juniorer

Astrid och Nisse Olsson var viktiga personer för oss RSS-juniorer på den tiden. De fanns alltid på plats och hjälpte till med allt som hände inom RSS under många år. Hade man exempelvis glömt

lunchmackorna fanns Astrid alltid som sista utpost, hon kunde alltid erbjuda lite ätbart till oss tonåriga virrhjärnor. De OK-jolleseglande virrhjärnor jag framför allt tänker på är, förutom mig själv, Per Jangen, Staffan Lundeborg och Ulf Liljemarck. Vi var ett tight gäng som höll ihop i vått och torrt under många år. Vi seglade 100-tals timmar varje sommar. Vi använde nästan våra OK-jollar som transportmedel och bodde

ibland på Melpad och seglade dygnet runt. Det var tävling jämt. Vi bytte båtar med varandra och tävlade (vilket man lärde sig massor av). Jag övade upp en sådan "roderkänsla" att jag kunde blunda och ändå styra och driva båten i maximal fart. Träningstimmarerna under de här åren har jag haft nytta av under hela mitt liv som kappseglare.

SM-premiär i Luleå – 14 år gammal

Sommaren 1965 deltog jag i OK-jolle SM i Luleå. Pappa Arne ställde dock ett villkor för deltagandet, nämligen att jag skulle klippa håret kort. Det var under Beatles storhetstid och naturligtvis hade även jag långt, böljande hår. Orsaken till Arnes tuffa krav var att vi samtidigt skulle besöka farmor och farfar i Skellefteå som var strängt religiösa. Arne ville visa upp en kortklippt, prydlig son! Han släpade därför in mig till en frisör som skalade av mig allt hår. Jag skämdes som en hund och gick därefter med mössa resten av sommaren.

I Luleå blev det succé för min del. Trots att jag ännu inte fyllt 15 år låg jag på 12:e plats innan sista seglingen. Sverige var en stormakt i OK-jolle på den tiden. Göran Andersson från Marstrand hade blivit världsmästare för andra året i rad och Sverige hade 6-7 man bland de 10 bästa på VM-seglingarna på den tiden. Bara på lilla Marstrand, med bara 600 fasta invånare på den tiden, fanns det 60 OK-jollar! Att ligga 12:a i det sällskapet var naturligtvis "stort". Sista seglingsdagen blåste det upp mot 18 m/s, men det skulle seglas ändå! Det blev en av de tuffaste seglingar jag någonsin deltagit i. På länsen vattenfylldes jag båten, tippade och kom aldrig i mål. Det innebar att jag rasade ner till 20:e plats sammanlagt. I den följbåt som släpade in min vattenfyllda (och skadade) båt bjöds det på en uppmärksam och omskriven svensk nyhet – mellanölet, som lanserades under dessa dagar. Trots det snöpliga slutet fick jag många ryggsdukar av betydligt äldre och mer erfarna konkurrenter efter seglingarna. SM i Luleå blev en verklig milstolpe för min del.

SM i Åmål

Året efter gick SM i Åmål (1966). Jag hade vid det laget konstaterat att jag inte riktigt hängde med de bästa fartmässigt. Min hemmabyggs båt var visserligen fin men den vägde, som jag nämnt, nästan 15 kg mer än konkurrenternas båtar, m a o var jag slagen på förhand. Jag bytte därför strategi och satte upp egna mål. Det enda jag brydde mig om var placeringen efter första kryssen. Jag tjuvstartade medvetet för att få chansen att segla bland de bästa och att lära mig hur de gjorde. I efterhand har jag tänkt på detta många gånger. Jag tror att det var ett riktigt lyckodrag – jag lärde mig massor på kort tid.

NM i Helsingfors

Pappa Arne insåg att sonen Ulf hade viss talang för segling och året efter köpte vi en lätt begagnad tävlingsbåt i Marstrand (S 1575). Båten hade kommit 2:a på VM året innan och var i absolut toppklass.

Efter några års träning och tävling runt om i Sverige var det dags för den första utlandsseglingen,

Nordiska mästerskapen i Helsingfors 1969. Jag och seglarkompisen Tomas från Kungsör fick låna pappas Volvo 240 och drog iväg (pappa Arne såg följande inte så mycket av sin bil den sommaren). Det blev en fantastisk vecka på många sätt, inte minst min 5:e plats

– min i särklass bästa prestation så långt. Vad jag minns i övrigt från den resan var att vi efter några dagar i Helsingfors fick "akut snusbrist". En svensk seglarmamma fick då i uppdrag att leta efter snus. Något som visade sig svårt att få tag på i Finland. Efter två dagars letande kom hon dock glädjestrålande tillbaka med snus. Det visade sig vara gammaldags luktsnus som man drog in i näsan. Det funkade ju inte alls utan vi blötte det i vatten och stoppade in under läppen. Man tager vad man haver är ett slitet uttryck som passade bra just då! På hemvägen tog reskassan och bensinen slut i höjd med Hedemora. Varken Tomas eller jag hade en krona kvar! För att få pengar till bensin den sista biten, fick vi sälja en kvarting Smirnoff vodka billigt till en snäll mackägare vid genomfarten i Hedemora!!

Mycket bus blev det...

Vi, dvs jag, Staffan, Pelle och Uffe inte bara seglade, det var massor av bus och "rajtan tajtan" också. Några tilltag har blivit riktiga "klassiker" för dåtidens RSS-are, exempelvis när vi tog dörren från utedasset och surfade runt Melpad efter den gamla bogserbåt med tändkulemotor som klubben ägde. Den användes som startfartyg under en period. Vid ett annat tillfälle tog vi samma bogserbåt, fyllde den med kompisar, och slussade in i Tisken för att gå på Folkets park. Parken låg högst uppe på Kvarnberget. Busfasonerna kulminerade nog under junior-SM i Orsa (!) 1969. Vi bodde på ett vandrarhem och första kvällen blev vi utkastade av självaste turistchefen i Orsa, Helge Soling, som kom efter att ha fått rapport om att vi störde nattsömnen för övriga gäster! Junior-SM var annars en arrangörsmässig katastrof. Troligtvis var detta första och enda gången en nationell segling genomförts på Orsajön. Funktionärerna visste inte riktigt vad de höll på med. I en av seglingarna var jag så förbaskad att jag, i ren protest, valde att inte gå i mål utan att segla vid sidan av mållinjen. Det kostade mig en SM-medalj! Kuriosa från Junior-SM i Orsa var att Neil Armstrong en av dagarna landsteg på månen!

RSS arrangerade SM i Optimistjolle

När RSS anordnade SM för Optimistjollar var jag för en gångs skull med som funktionär. Det var det i särklass största arrangemang man haft inom RSS. Fanjunkare Lars Meijer (sedermera kapten) var

ansvarig på startfartyget. Det var nog den enda gång som det inte behövdes någon megafon. Meijers välkända stämma och militäriska kommandospråk hördes över hela sjön! Mitt starkaste minne från tävlingarna var annars den försenade starten en av dagarna. Startfartyget fanns nämligen inte på plats! Startfartyget ägdes av Hans Nordkvist, i folkmun kallad "Bastu-Hasse" p g a att han år efter år motionerade om att en bastu borde byggas på Melpad (Idag finns Hans inte längre bland oss och fick därför aldrig uppleva den bastu som efter drygt 40 år, äntligen byggdes). Som tack för att han ställde upp med sin stora båt som startfartyg vid RSS regattor fick han under några somrar arrendera Melpad för privat bruk (!) tillsammans med sin sambo, norska Elsa. Från Roxnäs kunde vi se att startfartyget låg kvar på Melpad, trots att klockan närmade sig utsatt starttid. En halvtimme försenad kom äntligen Bastu-Hasse till Roxnäs och en ursinnig Meijer läxade upp

honom offentligt. Den enda förklaring och ursäkt Bastu-Hasse hade, för att 100 optimistseglare fått vänta på start, var att "Elsa glömde handväskå på Melpå". Efter en timmes försening fortsatte SM-seglingarna!

Seglade vilse i snöoväder

Andra minnen från denna tid var när jag seglade vilse under ett snöoväder. Isen hade gått tidigt denna vår och kompisgänget hade bestämt att vi skulle fira sista april på Melpad! När skedde detta senast?! Några av oss seglade med våra OK-jollar, andra tog motorbåt. På natten började det blåsa upp och snöa kraftigt. Vi hade naturligtvis inte kollat väderleksrapporten och hade ingen aning om hur ovädet skulle utvecklas. Jag bestämde mig för att segla hem. Sikten var obefintlig i snöovädet. Jag kollade vågorna närmast land och räknade ut ungefär hur jag skulle styra (någon kompass fanns inte ombord). Jag seglade nästan 90 grader fel och landade vid ett av huset i viken närmast Klippudden, fullständigt genomfrusen! Jag såg inte land någonstans. Blå måste jag ha passerat rakt över det ökända grundet utanför Bjärmsnås udde! Det var helt otroligt. Tänk att segla vilse på Runn! Det hade naturligtvis kunnat sluta med en katastrof, men förlöpte utan några problem. Till saken hör att jag hade min dåvarande flickvän med mig i OK-jollen, hon satt hopkrupen i sittbrunnen och var alldeles skräckslagen. Mobiltelefoner fanns naturligtvis inte på den tiden utan det var bara att traska hemåt, över en mil i decimetertjockt snöslask!

VM-kval i Kristinehamn – segermarginal 10 minuter

En av mina första riktigt stora framgångar kom i min födelsestad Kristinehamn där vi seglade en VM-uttagning 1970. Jag slog då regerande världsmästaren Kent Carlsson i flera seglingar och vann två delseglingar. I en av dessa var jag nästan 10 minuter före närmaste man, vilket måste vara något av ett rekord än i dag – vid länsmärket ledde jag redan överlägset, när vinden plötsligt slog om 180 grader och jag kunde fortsätta att länsa i mål – samtidigt som mina konkurrenter fick börja kryssa på länsen! Extra kul var det eftersom båda mina föräldrar och diverse släktingar fanns med som åskådare!

EM i Enkhuisen, Holland

EM i Holland året 1970 efter blev mitt första "stora" mästerskap. Jag reste tillsammans med Kjell Axerot från Göteborg (världsmästare i OK-jolle) och hans pappa. Vi tältade i en vecka och hade det ganska primitivt. Fortfarande var jag en utpräglad lättvindsseglare och eftersom det blåste småspik mest hela tiden gick det inte speciellt bra för min del. Lättvinden kom dock i en av seglingarna och direkt var jag framme och slogs med de bästa. Ett minne från denna regatta var en polsk seglare vid namn Rychard Blaska (eller något i den stilen). Han är en av de seglare som imponerat mest på mig under årens lopp. Hans båt och segel, som ägdes av polska staten, var betydligt sämre än alla andras, men han var en gudabenådad seglare som i flera race gjorde toppresultat – fast han inte ens kom på medaljplats sammanlagt han var helt klart den bästa seglaren.

SM i Kalmar - diskad för kompissegling

SM i Kalmar 1970 såg ut att bli min första mästerskapsframgång. Jag hade inlett mycket starkt och låg efter första dagen bland de främsta. De värsta konkurrenterna var som vanligt seglarna från Marstrand. Andra dagen råkade jag ut för något som måste vara ganska unikt i svensk segling. Jag blev nämligen diskad för "kompissegling" (undrar om detta har hänt någon annan gång?). Tydligt hade jag satt skräck i Marstrandsgänget för man protesterade mot att en av mina bästa seglarvänner,

Claes-Göran Laurent från Norrköping, duckade för mig när vi möttes på kryssen, trots sin styrbordsposition. Han ville fortsätta sitt slag och ville inte ha sällskap av mig! Idag räknas detta som en smart "taktisk manöver" men då, 1970, blev jag diskvalificerad! Jag var ung och grön och det var dessutom min första protestförhandling, så jag antog att jag gjort ett regelbrott. Idag kan jag tycka att det var lite av en skandal! Efter denna händelse gick luften ur mig och jag slutade på en medelmåttig placering sammanlagt i SM-seglingarna.

VM-kval i Mönsterås - med dramatik

Ett annat udda minne från de här åren är när vi seglade ett VM-kval i Mönsterås och tävlingarna slutade med dramatik. Just Mönsterås var lite av en OK-jolle metropol under några år i början av 70-talet. Vi bodde alltid i småstugor på Oknö havscamping. Denna gång delade jag stuga med Per Jangen och en kille från Åmål, Göran Malmén och hans flickvän Eva. Mitt under den första av lördagens seglingar rullade en stor dimbank in över banområdet och på någon minut blev sikten noll! Trots det fortsatte racet och vi kryssade vidare – utan att se något överhuvudtaget. Något kryssmärke såg vi aldrig och efter en stund hörde vi, tack och lov, några skott från startfartyget och förstod att seglingarna var avbrutna. Nu gällde det att ta sig iland. Vi var långt ute på öppet vatten i Kalmarsund och var tvungna att trixa oss förbi en stening kustlinje, via en farled, för att komma in till hamnen i Mönsterås. Kompasser var inte så vanliga på den tiden i en OK-jolle, utan det gällde att försiktigt segla in till och följa land så nära man vågade. Det blev en ganska kuslig insegling, men till slut kom de flesta iland välbehållna. Två killar saknades dock och på eftermiddagen och kvällen beordrades vi ut för att gå skallgång och leta efter stränderna. Timmarna gick utan något resultat och det kändes ganska obehagligt att gå och lägga sig i stugan på kvällen med vetskapen om att två kompisar fanns kvar ute på havet, någonstans i Kalmarsund. Antagligen tänkte jag på de två killarna, för på natten drömde jag en mardröm som handlade om att jag var instängd i en källare och skulle ut – till varje pris! I sömnen hoppade jag ner på ett litet fönsterbord vid sidan om våningssängen jag låg i. Fönstret (med dubbla rutor) fick jag inte upp i sömnen, därför fick jag för mig att jag skulle hoppa rakt igenom det stängda fönstret! Jag vaknade när jag låg bland glasskärvorna på marken och upptäckte att jag blödde från topp till tå! Jag fick panik, reste mig upp och skrek åt min rumskompis Per Jangen genom det trasiga fönstret att han skulle öppna dörren så att jag kom in! Jag gissar att även han sov, för svaret jag fick var: "håll käften, jag ska sova...". Vid det här laget hade dock Göran och hans flickvän vaknat och släppte in mig i stugan. Det var blod överallt och de plåstrade om mig så gott det gick. Jag måste haft en makalös tur, för det var bara små skärsår lite här och var, inga större saker. I efterhand inser jag att det hade kunnat sluta riktigt illa – jag hade ju kunnat skära av mig både det ena och det andra! Hur det gick för de två killarna? Jo, på söndag förmiddag hittades de av Sjöräddningen. I dimman hade de navigerat 180 grader fel och hamnat på en strand på Öland och övernattat i sina OK-jollar!! När jag kom hem till Falun och berättade historien för min ängsliga mamma, blev hon så förtvivlad att hon krävde att pappa Arne skulle sätta upp galler för fönstret i mitt pojkrum (något som dock aldrig blev av)!!

Juniorledare i Orsa

En annan gång hade jag varit i Sundsvall och seglat VM-kval. På söndag kväll, direkt efter seglingarna, satte jag mig i bilen (en gammal Amason Combi) för avfärd mot Orsa där jag på måndag morgon skulle vara ledare på ett träningsläger för juniorer. Mitt på skogen fick jag punktering sent på natten. Inga problem tänkte jag! Veckan innan hade jag nämligen fått en annan punktering på bilen och monterat på reservhjulet. Istället för att köpa nytt reservhjul till Amasonen, hade jag "lånat" pappa

Arnes reservhjul från hans Volvo 240 . Jag tog domkraften och lyfte upp bilen, men döm om min förvåning när jag upptäckte att pappas hjul inte passade! Hjulbultarna satt inte på samma ställen! Efter några timmars väntan kom äntligen den första bilen och jag fick jag lift tillbaka till Edsbyn där jag tvingades övernatta på ett pensionat. Tidigt på morgonen promenerade jag till ortens enda däckverkstad och köpte ett begagnat hjul av rätt modell. Sen var det bara att ställa sig vid väggkanten och lifta igen. Det var ingen större trafik så först efter någon timme kom den första bilen, med två skogshuggare som var på väg ut på avverkning. Gubbarna var bussiga och skjutsade mig ända fram till bilen. Efter att snabbt ha bytt hjul, körde jag som en biltjuv till Orsa och kom i tid, lagom för första träningspasset.

VM i Kiel och juniorvärldsmästare

Jag hade en ständigt uppåtgående kurva och 1971 var det äntligen dags mitt första VM. Tävlingarna gick i Kiel vid Östersjökusten. Att komma till Kiel vid den tiden var riktigt stort. När München året efter arrangerade OS, gick ju seglingarna just i Kiel och där höll man på att bygga en unik anläggning

för segling. Än idag är denna anläggning i många stycken unik och årliga Kieler Woche betraktas som den största internationella regattan i världen. Under veckan i Kiel fick jag seglarvänner för livet, bl a finske Ingmar (Imma) Björndahl som sedermera blev framgångsrik båtbyggare i Karleby i finska Österbotten. Eftersom han sedan många år tillbaka har ensamrätten på att bygga Tvåfyror, Norlin mark III, har vi haft mycket med varandra att göra de senaste 15 åren. RSS dåvarande ordförande, Birger Gröndahl (f ö pappa till konstnären P-Grön) var med

som ledare. Birger var en otroligt driftig person. Enligt min mening var han den som, under de här åren, lyfte RSS från ett anonymt litet segelsällskap, till en riktig förening med spirande juniorverksamhet. En dag under vistelsen i Kiel blev hela laget inbjudna till det berömda segel-/skolfartyget Gladan som låg vid kaj. Det blev ett minnesvärt besök där vi bl a fick äta lunch med kaptenen och hans närmaste män.

Man kan säga att jag fick mitt riktiga genombrott vid VM i Kiel när jag kom 5:a och f ö fick det speciella pris som gick till "Leading Helmsman under 21", d v s bästa junior. Jag kunde nu kalla mig "juniorvärldsmästare"!!

Nordisk mästare av bara farten

Veckan efter VM seglade vi NM i Lomma utanför Malmö med ett 80-tal deltagare. Mina framgångar fortsatte av bara farten och jag blev Nordisk mästare. Som sig bör kastades segraren i vattnet. Det vatten som jag hamnade i var en skitig, förorenad, liten å i Lomma. Doppet resulterade i att jag direkt blev sjuk och inte ens orkade köra hem till Falun på kvällen utan fick övernatta i bilen. Vid en läkarundersökning kort därefter visade det sig att jag smittats av salmonella. F ö undrar jag fortfarande om det var därför Staffan i fortsättningen döpte sina båtar till Salmonella?!

Under den här perioden gjorde jag lumpen på I13 i Falun och hade fått permis för seglingarna i Kiel och Malmö. När jag kom tillbaka till kompaniet blev jag uppmärksammad av vår skånske kapten. Vi morgonuppställningen fick jag ta ett steg framåt i ledet varefter han sa på klingande skånska att: "Arvidsson, mina mannar, är ett föredöme för armén...". Han visste inte hur fel han hade! Bara några veckor senare såg jag till att jag blev nerklassad till malaj efter att ha simulerat att jag hade en kronisk knäskada.

VM i Marstrand

VM gick i Marstrand 1972 och att komma dit var alltid lika trevligt. Där hade jag tränat en hel del under studieåren i Göteborg och där trivdes jag verkligen. Dessutom bodde flera av mina tuffaste konkurrenter (och samtidigt bästa seglarkompisar) på Marstrand. Där tillverkades också de bästa OK-jollarna på den tiden, de bästa masterna (LJ Mast) och de bästa seglen (Marinex). Intresset för Marstrand har fö "smittat av sig" och är numera ett favoritställe för hela min familj. Under VM-veckan bodde jag hemma hos en av mina seglarkompisar, Göran (Lellen) Dahlström och fick bästa tänkbara service. Bilden till vänster visar det svenska laget, fotograferade utanför Societetshuset som

var bas för seglingarna. Några av killarna har med tiden blivit lite "kändisar" i branschen. Längst upp till vänster syns exempelvis Magnus Liljegren som numera har amerikanskt medborgarskap och vann (som gäst) guld i Starbåt vid OS i Melbourne. Längst ner till vänster syns Sten Hjertman, som byggt upp det mycket välkända båtillbehörsföretaget Hjertmans. OK-jollen var en jättstor tävlingsklass på den tiden. Vid våra nationella tävlingar och vid VM var det oftast ett 100-tal båtar på startlinjen. Vid VM i Marstrand deltog seglare från ett 20-tal länder, bl a två killar från Nya Zeeland som jag blev mycket god vän med. Det mest anmärkningsvärda med VM var annars alla cocktailpartyn som arrangerades under veckan. Vi fick exempelvis en personlig inbjudan till Per Gyllenhammar (legendarisk chef på Volvo) och hans hustru Christina. Partyt hölls i deras välkända sjövilla vid det västra inloppet till Marstrand. I samband med en tillställning på Marstrands fästning blev jag fö intervjuad med bild av skvallertidningen Hänt i veckan. Placeringsmässigt blev tävlingarna en upprepning av VM året innan, d v s jag slutade 5:a.

VM i Falmouth, England - vilse på landsbygden

1973 var kanske min starkaste säsong i OK-jolle. Jag hade vunnit nästan hälften av alla delseglingar i uttagningarna inför VM i England. Staffan Lundeborg var med som "VM-coach" och vi åkte färja från Göteborg till London. Med på släpet fanns en seglarkompis från Malmö som till vardags var trafikledare på flygplatsen Bulltofta utanför Malmö. Självklart skulle Göran som han hette sitta i framsätet och "leda" oss när det var dags för bilresan genom England, från London till Falmouth där seglingarna gick (sydspetsen i England). Stolt visade han upp en bilkarta som han skaffat inför resan. Det tog tid, vägarna blev smalare och smalare. På några ställen kom vi knappt runt kurvorna med

trailer och master. På asfalten, innan de värsta kurvorna, stod det skrivet "dead slow". Ibland körde vi över en motorväg, ibland under. Resan tog över 10 timmar och när vi kom fram fanns alla andra svenskar redan på plats - sedan flera timmar tillbaka. När vi kollade visade det sig att övriga svenskar kört på motorväg hela sträckan!! Det visade sig också att Görans karta var en gammal sak från början av 60-talet, d v s långt innan motorvägen byggdes!! Gissa om trafikledare Göran blev hackkyckling efter den episoden?!

I England provade jag på bookmaking för första gången. Eftersom jag varit så framgångsrik på kvalseglingarna i Sverige, var jag nedspelad till 2 gånger pengarna och skyhögt favorit. VM blev dock lite speciellt av flera orsaker. Först och främst var det flera meters tidvatten och därför massor med ström. Första träningsdagen var en chockartad upplevelse. Det blåste väl en 4-5 sekundmeter och vi

hängde för fullt i våra jollar. Döm om min förvåning när ett sjömärke kom forsade förbi - åt fel håll! Strömmen var så stark att vi åkte bakåt. Vi fick förtöja jollarna vid nästa sjömärke för att invänta bogsering tillbaka till hamnen! Det började ganska bra för min del och jag fanns med i toppen. Har för mig att jag låg på 2:a plats efter första dagens seglingar. Sen började problemen. Av det i våtdräkten instängda saltvattnet fick jag ett infekterat sår på ena vaden som bara

blev större och större. Det gjorde fruktansvärt ont att hänga i knäveckan och det blev bara värre och värre. Vi åkte iväg till en järnhandel och köpte en bit stupränna som vi madrasserade och tejpade fast på vaden. Ingenting hjälpte och jag blev tvungen att bryta en segling sista dagen. Det gjorde att jag till slut hamnade på 9:e plats.

VM i Adelaide, Australien – problem med det mesta

Året efter skulle jag ha min revansch. VM gick i Adelaide, södra Australien, i början av januari 1974. De här åren bodde jag och studerade i Göteborg. Dagarna innan vi skulle lasta våra båtar i containern kom en rejäl höststorm. Min kompis Bengt följde med mig för att hämta båten i Hjuvik. När vi kom dit fick jag en chock. Det fanns ingen båt! Först trodde jag att den var stulen, men plötsligt sa Bengt "sätt

dig ner och ta ett djupt andetag". Han hade nämligen upptäckt att min båt låg på ett skär 50 meter från hamnen, upp och ned och helt sönderslagen. Den hade helt enkelt blåst i sjön under stormen! Nu var goda råd dyra. Jag lyckades få tag på en lånebåt i Varberg och i sista minuten kunde jag lasta denna i containern. Bosse Brinck seglade OK-jolle på den här tiden och hade en trämast som jag lånat några gånger och varit framgångsrik med. Jag bönade och bad Bosse att få ta med den

till Australien, men han var stenhård. Istället fick jag ta med en oprövd aluminiummast. Mitt nya segel fick jag ta med som bagage på flyget. Problemet var att mitt bagage kom på villovägar och

försvann på flygplatsen i Singapore, där vi stannade några dagar. Spänningen var stor när jag gick omkring på segelklubben Holdfast Bay Yacht club i Adelaide och väntade förtvivlat. Jag hade ju inte ens kalsonger eller tandborste. Allt fick jag köpa i avvaktan på resväskans ankomst. Samma dag som seglingarna skulle börja rullade det in en taxi på klubben med min efterlängttade väska och mitt segel! Problemen var dock inte slut i och med detta. Jag låg skapligt med i

sammandraget efter de första dagarna. Våra träbåtar hade dock tagit stryk under transporten i en glödhet container på tropiska breddgrader. En av trämasterna såg exempelvis ut som en korkskruv efter resan. I en av seglingarna lossade hela akterspegeln på min lånade båt och jag höll inte ens på att ta mig i mål. Sista kryssen fick jag sitta på fördäck för att hålla aktern ovanför vattenytan. Jag slutade 12:a totalt på VM vilket var en stor besvikelse.

Det finns några saker som jag minns speciellt från vistelsen i Australien. På den tiden (1974) kom bara ca 30 000 turister till Australien årligen, vilket ska jämföras med de ca 30 miljoner som numera kommer dit! När vi anlände till flygplatsen blev vi utsatta för en rigorös kontroll. Man var livrädd för att få in skadeinsekter i landet. Vi fick exempelvis skriva på papper och bedyra att vi inte arbetat inom jordbruket de senaste 6 månaderna. En av de svenska "invandrare", som vi senare träffade, berättade att han en dag blivit uppringd av tullen som ville att han skulle komma och förklara varför han fått ett parti jord från Sverige! Missödet rättades till när det visat sig att de handlade om svenskt snus som levererats direkt från Svenska Tobaksmonopolet! Australierna var som sagt livrädda för att få in skadeinsekter i landet. Jag minns att speciell personal, med gasmask, gick runt i planet och

sprutade DDT-liknande vätska på passagerarna innan vi fick lov att lämna flygplanet! Väl på australisk mark blev vi intervjuade av TV. De svenska invandrare som fanns i regionen hade tydligen sett TV-inslaget, för dagen efter invaderades segelklubben av nyfikna svenskar som ville skaka hand med landsmän! Det var en helt otrolig känsla. Några av "invandrarna" hjälpte oss därefter under hela vistelsen. Man ordnade middagar och utflykter och vi blev verkliga vänner. Bl a träffade vi en svensk

fiskarfamilj från Varberg. Man hade helt enkelt packat sitt bohag i fiskebåten och tuffat hela vägen till Australien för att etablera sig som fiskare där. Problemet var att man inte fick fiska var som helst. Man blev helt enkelt tilldelad en "ruta" på sjökortet av myndigheterna! Där och ingen annanstans skulle man fiska. Familjen från Varberg hade haft tur och fått en "bra" ruta. Man levde gott på sitt fiske.

Ett annat oförglömligt minne från Australien var hajarna. Varje dag flög helikoptrar längs beachen och spanade efter hajar. När helikoptern upptäckte en haj tjöt man i en siren och det var bara att springa upp ur vattnet. En av dagarna i Adelaide blev en dykare uppäten av en haj några mil bort. Myndigheterna skickade då ut patruller som matade hajarna varefter man sköt alla man lockat fram. Några dagar senare kunde tidningarna visa upp en bild på just den vithaj som dödat dykaren! En dag var vi några svenskar ute och tränade, när vi plötsligt fick se vi några ryggfenor som kom emot oss. Vi var övertygade om att det var hajar. Jag satt och höll i mig krampaktigt i båten och var livrädd. Till sist upptäckte vi att det var delfiner. Dessa följde oss sedan i flera timmar.

När jag kom hem från Australien hade jag bestämt mig för att prova något nytt, jag skulle testa Finnjollen. I den här vevan delade jag också lägenhet i Göteborg med Svante Björkman som redan var en etablerad Finnjolleseglare. Det blev början till en lång kompisrelation. Vi hade och har kul och trevligt tillsammans – nu för tiden även familjevis. Jag räknar Svante till en av mina bästa kompisar. I slutet av 70-talet, firade vi exempelvis midsommar tillsammans ute på Granö. Det var mycket bus och de RSS-are som var med kommer gärna ihåg Svante iklädd svart regnkappa i 30 graders värme!

Finnjolle

Jag var ju egentligen för lätt för att segla Finnjolle, men ville ändå prova. Därför köpte jag en enkel, hemmabyggt, plastjolle från Karlstad. Jag hade inte ens en aluminiummast som alla andra hade vid den tiden. Jag ställde upp i en VM-uttagning i Rastaholm på Mälaren utanför Stockholm och den första delseglingen vann jag före dåtidens svenska världsstjärnor: Magnus Olin, Lennart Heselius, Guy Liljegren och Kent Carlsson.

VM i Long Beach, Kalifornien

Efter säsongens VM-uttagningar hade jag kvalificerat mig för VM i Finnjolle i Long Beach, Kalifornien.

Istället för att lasta min egen båt valde jag att chartra en båt på platsen och att bara ha egna segel med mig. Det var en kanonbra båt och på Tune-up race gick det väldigt bra i de lätta vindarna. Jag kom bland de 10 bästa i det över 100 båtar stora fälten. Problemet var att själva VM-seglingarna gick lite senare på eftermiddagarna då vinden hade "laddat upp". Varje dag blåste det 8-9 m/s på eftermiddagarna och man kunde nästan ställa klockan efter vindens ankomst och de dagliga vindvridningarna. Detta var alldeles för hård vind för mig, som bara vägde 73-75 kg. En dag

avgjordes dock en segling på förmiddagen och då var jag direkt med i toppen och slutade 7-8 om jag minns rätt. Totalt hamnade jag på 30:e plats, vilket i och för sig var godkänt med tanke på förutsättningarna. 1974 kom samtidigt att bli ett speciellt år med tanke på att jag seglade både VM i OK-jolle och Finnjolle samma år och fick chansen att se mig om i världen.

Resan till Kalifornien blev minnesrik på många sätt. För första gången i mitt liv åt jag "äkta" amerikanska hamburgare och andra, för oss svenskar, okända maträtter på den tiden exempelvis Tacos. Jag frossad i dessa maträtter så till den milda grad att jag efter 14 dagar blivit så rund om magen att jag knappt fick på mig kläderna. Jag fick flyga hem i T-shirt, mina skjortor passade inte längre. VM-banketten och prisutdelningen hölls på det världsberömda kryssningsfartyget Queen

Mary som ligger i torrdocka i Long Beach och fungerar som hotell, restaurang, m m. Det var en pampig tillställning med bl a Kaliforniens guvernör som hedersgäst. En annan anledning att man minns dessa dagar var att president Rickard Nixon avgick som en följd av den världsberömda Watergate-skandalen. Ett annat minne var när vi såg ett gäng vindsurfare för första gången, flera år innan sporten kom till Europa.

Efter tävlingarna var vi två par (vi hade våra flickvänner med oss) som flög upp till San Francisco några dagar och därefter fortsatte med hyrbil upp till välkända spelhålan Lake Tahoe och gamla OS-orten Squaw Valley (1960). I dessa trakter spelade man även in den legendariska vilda västern-serien Bonanza med Bröderna Cartwright. Resan gav fantastiska minnen som finns kvar än idag.

Jag trivdes så bra med den lånade VM-båten att jag senare köpte den och fraktade hem den till Sverige. Något år senare blev jag uttagen till VM i Finnjolle i Brisbane, Australien men kände att jag inte riktigt hade råd att åka. Internationella Nordiska mästerskapen i Karlstad med över 100 deltagare blev en av mina bästa regattor i Finnjolle. Jag slutade 10:a eller möjligtvis 11:a – minns inte exakt. Det starkaste minnet från regattan var i alla fall mötet med de östtyska proffsseglarna som kom med egna, statligt anställda, tränare. Det var kamp på liv och död bland östtyskarna. Det handlade om uttagningar för OS och VM för deras del och en chans att komma utanför muren och östblocket. Ibland gick det nästan till handgripligheter mellan killarna. Den bästa av dem hette Jochen Schulman. Hans namn har jag hittat på medaljplats i resultatlistorna på massor med VM och OS senare under årens lopp. Jag fortsatte att segla Finnjolle några år med blandade framgångar, men kände att det inte riktigt var min grej. 1977 bestämde jag mig för att lägga kappseglandet på hyllan och avsluta min karriär.

Förbundskapten i Finnjolle

Riktigt slut på kappseglandet blev det inte på en gång. Ett år efteråt blev jag uppringd av ordföranden i Svenska Finnjolleförbundet som undrade om jag var intresserad av att bli förbundskapten för det svenska laget. Närmast handlade det om VM i Palamos i Spanien, ca 10 mil öster om Barcelona. Det kändes både utmanande och hedrande att få ett sådant erbjudande och jag accepterade. Landslagsseglarna kände jag väl sedan tidigare och visste att det inte handlade om att lära någon att segla. Det vimlade av egensinniga personer som alltid hade tränat efter eget huvud och gått sina egna vägar. Jobbet handlade mest om att hjälpa till med det praktiska, skaffa information på plats, svara på frågor och göra vistelsen så "välsmord" som möjligt för de aktiva. Vissa taktiska dispositioner kunde jag även bistå med eftersom jag följde seglingarna från en jättestor åskådarbåt där jag hade "helikopterperspektiv" över banan och kunde se vindstråk och strömfårar. Det blev en minnesrik och lärorik vecka och efteråt fick jag frågan om jag ville fortsätta fram t o m OS i Moskva 1980, men valde att tacka nej.

Båtbygge och familjesegling

Efter att ha sålt min Finnjolle satte jag igång med att, som alla andra RSS-are under slutet av 70-talet, bygga en egen båt - en Magnific Midget. Efter några års seglande med den båten ville jag ha något större. Yngve Gustavsson i Borlänge som drev det framgångsrika företaget Runnbåt, lovade att jag skulle få köpa ett B31-skrov till bra pris. Under en 10-årsperiod tillverkade Runnbåt ca 800 st B31-skrov i lokalerna i Romme. Pappa Arne och jag jobbade sedan ca 2000 timmar med inredningen innan den var sjösättningsklar. Egentligen hade jag inte råd med ett så stort projekt vid den tiden, jag hade bara jobbat några år efter ekonomiutbildningen i Göteborg och hade nyligen skaffat min första

lägenhet. Varenda krona som blev över stoppade jag i båten. Jag hade inte ett öre över, jag var fattig som en kyrkråtta. I den här vevan träffade jag hustru Lena. Hon hade knappt varit på sjön tidigare och jag var livrädd för att hon skulle bli skrämmd när det lutade, vilket hade inträffat för några seglarkompisar när dessa hade "introducerat" sina damer i seglandets ädla konst. Därför seglade vi bara i lättvind den första sommaren. Blåste det mer än 3-4 m/s drog vi snabbt ner seglen och gick för motor. Ibland gjorde det ont i mitt gamla seglarhjärta, men det gav resultat. Lena lärde sig att tycka om segling så mycket att det var hon som "stretade emot" när det blev dags att sälja båten efter 7 säsonger. Under de här åren seglade vi runt efter kusten och över till Åland och Gotland. En långsegling till Helsingfors var planerad när mina föräldrar meddelade att de tänkte flytta tillbaka till Karlstad och undrade om vi ville köpa huset. De började känna sig gamla och ville ta det lite lugnare. För att slippa låna upp hela beloppet, sålde vi omgående B31:an och flyttade in i huset på Strandvägen.

Havskappsegling

På sommaren 1978 ringde en gammal finnjollekompis från Göteborg och frågade om jag ville styra en 37 fots racer på Skaw race, västkustens motsvarighet till Gotland runt och en mycket populär tävling i början av 80-talet. Skaw race var ett samarrangemang mellan de tre kungliga segelsällskapen i Norge, Sverige och Danmark. Seglingen var en slags triangelbana mellan Skagen/Läsö, Marstrand och Norges sydkust. De tre segelsällskapen turades om att vara värd för tävlingarna och detta år var det GKSS som var arrangör. Start och mål var i Marstrand. Båten ägdes av välkände krögaren Anders Lundin med krogar både på Marstrand och i Sälen. Anders styrde inte själv men gillade att kappsegla. Jag kom ner en dryg vecka innan tävlingen och bodde på båten. Varje kväll åt på jag restaurangen och valde fritt från menyn. Under tiden jag var där hann jag igenom hela menyn! Restaurang Tenan, som den hette, var det i särklass populäraste stället på Marstrand under den här tiden och hade en fantastisk mat. På dagarna tränade delar av besättningen. En dag kom vi tillbaka till krogen och klagade på spinnakern. Då lyfte Anders bara telefonluren och beställde en ny spinnaker från North sails loft i San Diego. Spinnakern levererades med flyg lagom till tävlingarna. En annan dag klagade vi på instrumenten. Då skickade Anders in oss till Sportmanship i Göteborg för att köpa det bästa som fanns, nya BG-instrument! Rodret kändes också konstigt och vi tog upp båten på varv och byggde om det för att få bättre balans. På en vecka förbrukade vi säkert 60-70 000 kronor, vilket var mycket på den tiden. Skaw race började bra för vår del. Vid Norges sydspets låg vi tvåa och surfade fram på en plattläns i grov sjö i 12 m/sek, med en alldeles för stor spinnaker uppe. När det blev dags att byta visade det sig att fallet hade rappat ur och spinnakern gick inte att fira ner. Vi tittade på varandra och eftersom jag var lättast bestämdes att jag skulle hissas upp i båtsmansstol för att ordna problemet. Jag hade aldrig varit rädd på sjön förut men nu var jag det. Det var fruktansvärt att sitta högst upp i masttoppen när båten krängde 30 grader åt vardera hållet och samtidigt försöka använda verktyg. Till slut lyckades jag lösa problemet, men episoden gjorde att jag sedan denna stund fått någonting emot segling med spinnaker. Jag får en olustkänsla varje gång en spinnaker hissas! Slutet på Skaw race gick mindre bra. Dålig navigering gjorde att vi hamnade i ett stiltjebälte under 5-6 timmar på väg upp längs norska kusten mot Strömstad. Detta räckte för att förpassa oss till mitten av den slutliga resultatlistan. Jag minns ändå tävlingarna av en speciell orsak, nämligen maten. På andra båtar livnärde man sig mest på korv och potatismos under seglingen. På vår båt var det, tack vare krögare

Anders, en orgie i gourmetmat. Ofta avslutades middagarna med päron i cognac eller något liknande. En av besättningsmännen hette också Arvidsson och äger fortfarande den berömda fiskaffären på kajen i Marstrand. Han hade med sig mängder med skaldjur som vi frossade i.

470

Något år efter att jag sålt min Finnjolle frågade en av mina tidigare OK-kompisar (Rustan Carlström, Marstrand) om jag ville styra hans nyinköpta 470. Han ville göra en satsning. Det lät spännande och eftersom jag inte hade något bättre för mig tackade jag "ja". Vi deltog i det årets större regattor utan

några större framgångar. Båten var i absolut toppklass men vi hade, i 470-sammanhang, ganska oprövade Marinex-segel som inte funkade så bra. De var alldeles för djupt skurna (för stor buk) och omöjliga att ta höjd med. Om vi skulle ha någon chans var vi tvungna att vinna starterna, om vi inte lyckades med detta brukade vi "halka ner" och bli överkörda ganska omgående. Vid NM i Köpenhamn blev vår djärva "startteknik" ett problem. En dag, efter ett 10-tal startförsök, tappade slutligen seglingsledningen tålamodet och hela fältet beordrades iland.

Startprocedurerna med 1-minutersregel och "svartflagg" tror jag inte ens var uppfunna på den tiden. Väl i hamn fick Rustan och jag en rejäl utskällning och fick höra att det var vårt fel! Seglingsledningen påstod att vi, gång på gång, hade "dragit med oss" resten av fältet i kollektiva tjuvstarter. Vi var inte längre välkomna på tävlingsbanan! Den återstående tiden ägnade vi därför åt att göra "Copenhagen by night". Året efter fick Rustans 470 en ny rorsman (Leif Enarsson, Marstrand) och efter att ha låtit sy om seglen rejält vann man SM!

Helt andra intressen

Efter att sejouren i 470 avslutats trodde jag nog själv att mitt kappseglande var ett avslutat kapitel. Jag fick någon slags knäpp och började motionera istället. Träningen trappades upp mer och mer och under en period på 10 år genomförde jag bl a lika många Vasalopp och en svensk Klassiker. På semestrarna handlade det mycket om bilresor runt om i Europa för hustru Lena och mig. Det närmaste jag kom segling under de här åren, var när vi tillsammans med min svåger och svägerska hyrde en 34-fotare i dåvarande Jugoslavien och upplevde en fantastisk vecka tillsammans.

Under den här perioden fick Lena och jag dessutom två barn, Edgar och Lenita, som höll oss sysselsatta. Det var mest barnens intressen som gällde för oss. Jag hade inte en tanke på att börja kappsegla igen. Tänk vad fel man kan ha! I nästa artikel kommer jag nämligen att skriva om mina 15 år som kappseglare i 2.4-klassen (även kallad "mini-12").